

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tad-29 ta' Settembru, 2011

Citazzjoni Numru. 1261/2010

Ivan **PORTELLI**

VS

Onor. Prim Ministru Dr. Lawrence **GONZI**, il-Kummissarju
tal-Pulizija u s-Segretarju Permanenti Ewlieni fl-Uffiċċju
tal-Prim Ministru

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fis-6 ta' Dicembru, 2010, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur talab li din il-Qorti (a) ssib li huwa ġarrab ksur tad-drittijiet kostituzzjonali tiegħu u li d-deċiżjoni meħuda mill-imħarrkin li jitolbu li jerġgħu jittieħdu kontrih proċeduri

Pagna 1 minn 9

Qrati tal-Gustizzja

dixxiplinari quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku hija att amministrativ li jmur kontra l-prinċipji ta' dritt naturali bi ksur tal-artikolu 469A(1)(a) u l-artikolu 469A(1)(b)(ii) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; (b) issib li ma tiswiex fil-liġi l-ittra mibgħuta lilu mill-imħarrkin fil-15 ta' Ottubru, 2010, li għarrfitu bit-teħid tal-imsemmija proċeduri dixxiplinari fil-konfront tiegħu; (ċ) tordna li jibqgħu fis-seħħ għal dejjem l-effetti tal-Mandat ta' Inibizzjoni fl-ismijiet premissi (Rik. 1679/10) maħruġ fis-17 ta' Novembru, 2010; u (d) ssib li huwa intitolat li jitħallas kumpens, filwaqt li żamm sħiħ kull jedd ta' azzjoni għad-danni. Talab ukoll l-ispejjeż u l-imgħax legali;

Rat id-degriet tagħha tas-28 ta' Diċembru, 2010, li bih ordnat in-notifika lill-imħarrkin u tat direttivi lill-attur dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tiegħu;

Rat it-Twegiba Mahlufa mressqa mill-Kummissarju tal-Pulizija fil-21 ta' Jannar, 2011¹ li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti tal-Proċedura ta' Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (Avviż Legali 186 tal-1999), u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jingabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Fil-mertu, laqa' wkoll billi qal li bil-ħruġ minnu tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, hu ma kiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tad-dritt naturali fid-deċiżjonijiet li ttieħdu fir-rigward fil-proċeduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Laqa' wkoll billi qal li t-tieni talba attriċi m'hijiex tajba u ma jmisshix tintlaqa' billi (i) id-dritt tiegħu li jirrapporta lill-Kap tas-Servizz Pubbliku lil xi uffiċjal tal-korp biex jittieħdu

¹ Pg 12 tal-proċess

proċeduri għat-tneħħija tiegħu mis-servizz fl-interess pubbliku toħroġ mill-artikoli 110 u 121 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll mir-Regolamenti msemmija, partikolarment mir-regolament 35, li jggarantixxi lill-uffiċjal pubbliku jedd ta' smiġh xieraq, magħdud dak li jressaq l-argumenti tiegħu fis-sede xierqa biex jgħid għaliex dak il-proċediment m'għandux jisskota; (ii) s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Settembru, 2010, ma daħlet bl-ebda mod fil-mertu tar-raġunijiet li għalihom l-attur kien imġiegħel jirriżenja mis-servizz, iżda biss dwar jekk tul il-proċedura meħuda kontrih quddiem il-Kummissjoni, kienx hemm ħarsien jew le tal-proċedura stabilta fir-regolament 35 imsemmi; u (iii) ir-regolament 35 jggarantixxi l-ħarsien lil kull uffiċjal pubbliku involut tal-prinċipji ta' ħaqq naturali. Laqa' wkoll għat-tielet talba attriċi billi qal li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqa' billi qal li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

Rat it-Twegiba Mahlufa mressqa fil-21 ta' Jannar, 2011, mill-imħarrkin Onorevoli Prim Ministru u s-Segretarju Permanenti Ewlieni fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru li biha, b'mod preliminari, qalu li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti tal-Proċedura ta' Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (Avviż Legali 186 tal-1999)² (aktar 'il quddiem imsejħin "ir-Regolamenti"), u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jingabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Minbarra f'hekk, imkien ma nstema' li

² L.S. Kost.03

persuna tista' tiegħu azzjoni kontra min huwa marbut u jrid bil-liġi jiegħu deċiżjoni dwar il-każ ta' dik il-persuna, bil-għan li dik l-azzjoni tikkomprometti s-setgħat ta' min huwa marbut biex jiegħu tali deċiżjoni. Preliminarjament, l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru qal li hu m'huwiex il-kontradittur legittimu tal-pretensjoni attriċi u jmissu jinfeles milli jibqa' fil-kawża, billi l-azzjoni tal-attur m'hija qiegħda timpunja l-ebda għamil tiegħu. Fil-mertu, laqgħu wkoll billi qalu li bil-ħruġ minnu tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, ma nkiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tal-ħaqq naturali fid-deċiżjonijiet li ttiegħdu fir-rigward dwar il-proceduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Laqgħu dwar it-tieni talba attriċi billi qalu li m'hijiex tajba u ma jmisshiex tintlaqa'. Dwar it-tielet talba attriċi laqgħu billi qalu li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqgħu billi qalu li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

Rat id-Degriet tagħha tas-16 ta' Frar, 2011³, li bih ordnat illi, qabel kull ħaġa oħra, għandha ssir it-trattazzjoni tal-ewwel eċċezzjoni ta' kull wieħed mill-intimati u tingħata sentenza dwarha;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-imsemmija eċċezzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni magħmula minn rappreżentant tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku fil-11 ta' Mejju, 2011⁴ u dik tal-avukat tal-attur tal-istess data li, fid-dawl ta' dik id-dikjarazzjoni, irrinunzja li jressaq xhieda fil-kawża dwar l-eċċezzjoni preliminari msemmija;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tal-11 ta' Mejju, 2011, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza dwar l-imsemmija

³ Pag. 25 tal-proċess

⁴ Pag. 28 tal-proċess

eċċezzjoni preliminari dwar jekk il-Qorti għandhiex is-setgħa li tisma' din il-kawża;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju. L-attur qed jitlob li din il-Qorti ssib li l-ħruġ ta' ittra mibgħuta lil mill-imħarrek Segretarju Permanenti li biha avżah li kellu jidher għal proċeduri dixxiplinari quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku hija għamil amministrativ li jkser il-jeddijiet kostituzzjonali tiegħu minbarra li huwa *ultra vires*. Irid li l-Qorti ssib li l-imsemmija ittra ma tiswiex u li l-proċeduri li kienu maħsuba li jittieħdu kontrih jinżammu milli jitkomplew għaliex hu kien diġa' għadda minn tali proċeduri fuq l-istess xiljiet;

Illi l-imħarrek laqgħu b'għadd ta' eċċezzjonijiet, uħud ta' xeħta preliminari, u oħrajn fil-mertu. Din is-sentenza qiegħda tqis biss l-ewwel eċċezzjoni preliminari tagħhom dwar jekk din il-Qorti għandhiex "kompetenza kostituzzjonali sabiex twaqqaf *a priori*" t-teħid min-naħa tal-imħarrek ta' proċeduri fil-kontront tal-attur;

Illi mill-fatti li jirriżultaw mill-atti tal-kawża joħroġ li l-attur għamel żmien jaħdem bħala uffiċjal fil-korp tal-Pulizija. F'Mejju tal-2001, meta kien laħaq ir-*rank* ta' Spettur, kien ingħata avviż li s-servizz tiegħu minn mal-korp kien imwaqqaf . Dan sar wara li l-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija (ta' dak iż-żmien), għall-finijiet tal-artikolu 11 tal-Ordinanza tal-Pulizija⁵, kien talab lill-imħarrek Onorevoli Prim Ministru (ta' dak iż-żmien) biex fl-interess pubbliku jtemm is-servizz tal-attur mill-korp;

Illi l-attur fetaħ kawża kontra l-Onorevoli Prim Ministru u l-Kummissarju tal-Pulizija f'Ottubru tal-2001⁶, li nqatgħet mill-Qorti tal-Appell b'sentenza tas-6 ta' Settembru, 2010, illi ċaħdet l-appell tal-imsemmija imħarrek u ikkonfermat is-sentenzi (waħda preliminaru u l-oħra fil-mertu) mogħtija

⁵ Kap 164

⁶ Ċitazz. 1626/01JA

mill-ewwel qorti u li kienu sabu li l-proċeduri meħudin kontra l-attur ma kinux jiswew għaliex saru bi ksur tal-prinċipji tal-ħaqq naturali u ordnat li l-attur jitqiegħed fil-pożizzjoni li kien qabel ma kien irċieva l-ittra tat-3 ta' Mejju, 2001;

Illi fil-15 ta' Ottubru, 2010⁷, l-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni bagħat avviż lill-attur għall-finijiet tar-regolament 35(1)(b) tar-Regolamenti u tah żmien biex iressaq is-sottomissjonijiet miktuba li jidhirlu xierqa fi żmien ħmistax-il jum;

Illi fl-1 ta' Novembru, 2010, l-attur ressaq rikors għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni kontra l-imħarrek, liema talba ntlagħget b'degriet tas-17 ta' Novembru, 2010⁸;

Illi l-attur fetaħ din il-kawża fis-6 ta' Diċembru, 2010;

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet legali marbutin mal-eċċezzjoni li għandha quddiemha, l-Qorti jidhrilha li jkun xieraq li tippuntwalizza li l-azzjoni attriċi m'hijiex proċedura dwar allegat ksur ta' drittijiet fundamentali mibdija taħt l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni jew l-artikolu 4 tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta u lanqas ma qiegħda tara li l-istess kawża tqanqal il-kwestjoni kostituzzjonali fid-dawl tal-imsemmija dispożizzjonijiet. Tqis ukoll li l-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku m'hijiex parti f'din il-kawża. Fl-aħħarnett, tqis li dak li ntabet tistħarreg f'din il-kawża huwa d-deċiżjoni – meħuda minn min setgħet kienet meħuda – murija fl-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, li biha l-attur kien mgħarraf li kienu qegħdin jinbdew proċeduri kontrih għat-tneħħija tiegħu permezz ta' irtirar imġiegħel mis-servizz pubbliku;

Illi meħuda fis-sura sempliċi tagħha, l-ewwel eċċezzjoni preliminari ta' kull wieħed mill-imħarrek tidher li tqajjem dubju dwar is-setgħa li l-Qorti tqis it-talba tal-attur tal-lum għaliex tgħid li, ladarba l-proċeduri mibdija kontra l-attur ittieħdu taħt is-saħħa tar-regolament 35 tar-Regolamenti, allura b'hekk il-Qorti tkun qiegħda tistħarreg proċedura li

⁷ Dok "A", f'paġġ. 5 – 6 tal-proċess

⁸ Deg. Nru. 1679/10JRM

tmiss lill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku f'qasam li l-ebda qorti ma tista' tistħarrigha u b'mod li ma tistax twaqqafha milli twettaq is-setgħat tagħha taħt il-Kostituzzjoni⁹. Fil-każ tal-imħarrkin Onorevoli Prim Ministru u Segretarju Permanenti, l-eċċezzjoni preliminari tagħhom iżżid tgħid li mkien ma nstema' li persuna tista' tiftaħ kawża kontra xi ħadd li, b'ligi, huwa mogħti s-setgħa li jieħu deċiżjoni (dixxiplinari) dwarha, qabel ma dik is-setgħa tkun għadha lanqas bdiet titwettaq u bil-għan li żżommha milli tibda titwettaq;

Illi l-Qorti tqis li l-ittra mibgħuta lill-attur fil-15 ta' Ottubru, 2010, tirreferi għas-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Settembru, 2010, li, wara li ħassret id-deċiżjoni tal-imħarrkin li jneħħuh mis-servizz fil-korp, ordnat li l-attur jerga' jitqiegħed fil-pożizzjoni li kien qabel Mejju tal-2001. Tqis ukoll li l-istess ittra nnifisha ssemmi espressament li kienet qiegħda tintbagħat għall-finijiet tar-regolament 35 tar-Regolamenti biex, b'ħarsien ta' dak li tgħid l-imsemmija sentenza, jinbeda l-proċess li kien inbeda fl-2000. Huwa minnu li r-Regolamenti nħargu mill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku bis-setgħat mogħtijin lilha bis-saħħa tal-artikolu 124(9) tal-Kostituzzjoni. Kif ukoll huwa minnu li b'rieda nnifisha tal-Kostituzzjoni, l-artikolu 115 tagħha jżomm lill-qrati milli jeżaminaw il-qadi xieraq tal-funzjonijiet tagħhom kemm mill-Kummissjoni nnifisha u kif ukoll minn uffiċjali jew awtoritajiet delegati minnha jew fit-twettiq tax-xogħol tagħha;

Illi l-Qorti tagħraf ukoll, madankollu, li l-istess Kummissjoni m'hijiex għal kollox meħlusa mill-istħarriġ ġudizzjarju f'ċerti każijiet, kemm jekk l-ilmenti allegati jkunu jikkonsistu fi ksur ta' xi jedd fundamentali tal-bniedem¹⁰, u kif ukoll "fuq livell amministrattiv" ta' stħarriġ ġudizzjarju fiċ-ċirkostanzi maħsuba fl-artikolu 469A(1)(b)¹¹. Dan ifisser għalhekk, li safejn l-eċċezzjoni taħt eżami trid li din il-Qorti ssib li m'għandha taħt l-ebda ċirkostanza l-ebda setgħa li tisma'

⁹ Ara l-art 115 tal-Kostituzzjoni

¹⁰ Ara, b'eżempju, Kost. 21.1.1985 fil-kawża fl-ismijiet *Galea vs Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku et* (Kollez. Vol: LXIX.i.1)

¹¹ Ara, b'eżempju, App. Civ. 27.6.2008 fil-kawża fl-ismijiet *Charles Mattocks vs Dr. Anthony Gruppeta noe et.*

din il-kawża għaliex miżmuma milli tagħmel dan mid-dispożizzjonijiet tal-Kostituzzjoni fuq imsemmija, din l-eċċezzjoni m'hijiex tajba;

Illi r-regolament 35 tar-Regolamenti jtkellem dwar irtir(ar) fl-interess pubbliku. Jagħmel parti mit-Taqsima VII tal-imsemmija Regolamenti li jittrattaw dwar it-tneħħija mill-kariga ta' uffiċjal pubbliku u jgħodd “minkejja dak kollu li jinsab f'kull dispożizzjoni oħra ta' dawn ir-Regolamenti”. Jidher ċar li, fl-istadju li waslu fih il-proċeduri kontra l-attur – dak li nħareġ l-avviż mibgħut lill-attur biex iressaq ir-raġunijiet tiegħu miktuba għaliex m'għandhiex tintlaqa' t-talba tal-Kap tad-Dipartiment (jigifieri, f'dan il-każ, il-Kummissarju mħarrek) – il-proċedura tolqot biss lill-imsemmi Kummissarju u lill-imħarrek Segretarju Permanenti. Il-Qorti tqis ukoll li sa dan l-istadju l-Kummissjoni ma daħlet imkien. Huwa biss jekk jingħeleb l-istadju msemmi fir-regolament 35(2) li l-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni (magħruf fl-imsemmija Regolamenti bħala “il-Kap tas-Servizz Pubbliku”) huwa marbut biex jibgħat ir-rapport tiegħu lill-Kummissjoni u huwa f'dak il-waqt li l-Kummissjoni tidhol fix-xena u tista' tibda twettaq il-funzjonijiet tagħha;

Illi għall-Qorti, dan ifisser li, sa ma jintlaħaq dak l-istadju, l-kwestjoni u l-proċedimenti jkunu għadhom fil-qafas tad-deċiżjonijiet u d-diskrezzjoni tal-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija u Segretarju Permanenti Ewlieni. Lanqas l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru ma jkun għadu involva ruħu;

Illi l-Qorti jidhrilha li fl-istadju li jinsabu l-proċeduri kontra l-attur – miżmuma wkoll bis-saħħa tal-ordni mogħti minnha bid-degriet li laqa' t-talba tiegħu għall-ħruġ tal-Mandat ta' Inibizzjoni – ma jista' bl-ebda mod jingħad li xi sħarriġ ġudizzjarju li hija qiegħda tintalab tagħmel dwar id-deċiżjoni li jinbada l-proċess għat-tneħħija tal-attur mis-servizz pubbliku tista' titqies li qiegħda tinfes fuq jew tindañal fl-ambitu tas-setgħat riservati tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku. Għall-kuntrarju, tqis li l-istadju tal-proċeduri jinsab fl-ambitu tas-setgħat u responsabbiltajiet biss taż-żewġ imħarrek imsemmija, li l-

Kopja Informali ta' Sentenza

ebda wieħed minnhom ma wera kif jistħoqqlu l-istess immunita' mill-iskrutinju tal-Qorti li l-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku tista' ssejjaħ favuriha skond il-liġi kif fuq infisser;

Illi għal dak li jirrigwarda dik il-parti tal-eċċezzjoni tal-imħarrkin Onorevoli Prim Ministru u Segretarju Permanenti Ewlieni li titkellem dwar iż-żamma minn qabel ma jinbeda tal-proċess dixxiplinari, l-Qorti tirrileva biss li l-proċess ma nżammx qabel ma nbeda, iżda nżamm sewwasew għaliex inbeda. L-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, hija l-bidu ta' dik il-proċedura, kif jgħidu l-imsemmija Regolamenti u kif tgħid l-ittra nnifisha. Dak il-bidu, bid-deċiżjoni mehuda mill-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija, huwa att ta' għemil amministrattiv għall-finijiet tat-tifsira mogħtija fl-artikolu 469A(2) tal-Kapitolu 12 tal-liġijiet ta' Malta;

Illi l-Qorti tagħmilha ċara li waslet għal din il-fehma fuq il-baži waħedha ta' dak li jirriżulta mill-atti tal-kawża sa issa, u ma għandu bl-ebda mod jinftiehem li hija għaddiet xi ġudizzju jew qiegħda tagħti xi fehma dwar is-siwi jew le tad-deċiżjoni mehuda fil-konfront tal-attur;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni preliminari ta' kull wieħed mill-imħarrkin, bl-ispejjeż kontra tagħhom; u

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompla bil-ġbir tal-provi, u bla ebda ħsara għall-eċċezzjoni tal-imħarrek Onorevoli Prim Ministru dwar jekk huwiex jew le il-kontradittur legittimu tal-azzjoni attriċi, liema eċċezzjoni tingħata deċiżjoni dwarha fis-sentenza aħħarija.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----